

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania A. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2016 r.,
zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...], działając na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną A. J. z uwagi na - określoną przez pełnomocnika wnioskodawczynie na kwotę 4.740,20 zł - wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż wymagana treścią art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawczynie zarzuciła:
1) naruszenie art. 398² § 1 k.p.c., przez jego wadliwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że rozpatrywana sprawa nie jest sprawą o przyznanie emerytury i błędne przekonanie, że wartość przedmiotu zaskarżenia powinna wynosić nie mniej niż 10.000 zł; 2) art. 25 w związku z art. 19 i art. 21 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.,

przez brak weryfikacji wartości przedmiotu zaskarżenia i brak uwzględnienia treści art. 19 i art. 21 k.p.c.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest niezasadne.

Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Odwołanie się przez skarżącą do zdania drugiego przytoczonego przepisu nie może być uznane za trafne.

Przepis art. 476 § 2 i 3 k.p.c. wyjaśnia ustawowe pojęcie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, stanowiąc w § 2 pkt 2, że należą do nich między innymi sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących emerytur i rent. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu. Oznacza to, że żądanie niebędące przedmiotem rozpoznania sądu nie może stanowić przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną decydującego o jej dopuszczalności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 r., II UZ 4/08, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 163 i orzeczenia tam powołane).

W pierwszym rzędzie skarżąca podnosi, że przedmiotem niniejszej sprawy było przyznanie emerytury w innej wysokości niż ustalił to organ rentowy, a zatem dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie ma znaczenia. Wyprowadzanie takiego stanowiska z powołanego w zażaleniu

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., II UZ 82/01 (OSNP 2003 nr 19, poz. 474) nie może być uznane za skuteczne. Po pierwsze, pogląd ten nie jest powszechnie akceptowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Po drugie, przedmiotem sporu na etapie postępowania sądowego wynikającego z odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego nie było przyznanie emerytury, gdyż kwestia ta została rozstrzygnięta korzystnie dla skarżącej na etapie postępowania przed organem rentowym, ani świadczenie w całej dochodzonej wysokości, ale różnica pomiędzy tą kwotą a należnością ustaloną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. W takim przypadku do obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia stosuje się - z mocy art. 368 § 2 zdanie trzecie w związku z art. 398²¹ k.p.c. - odpowiednio art. 22 k.p.c. i stanowi ona różnicę między wysokością świadczenia wypłacanego (ustalonego) przez organ rentowy, a wysokością świadczenia żądanego przez ubezpieczonego - w skali jednego roku. Stanowisko to jest dominujące i utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. między innymi postanowienia: z dnia 21 lipca 2003 r., II UZ 45/03, OSNP 2004 nr 11, poz. 200; z dnia 18 marca 2008 r., II UZ 4/08, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 163; z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 48/08, LEX nr 686064; z dnia 24 czerwca 2009 r., II UZ 17/09, LEX nr 519962; z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/09, LEX nr 553692; z dnia 27 października 2009 r., II UZ 34/09, LEX nr 574545; z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 30/10, LEX nr 707896; z dnia 17 listopada 2010 r., II UZ 31/10, LEX nr 707897; z dnia 23 listopada 2011 r., III UZ 26/11, LEX nr 1129132; z dnia 5 marca 2014 r., II UZ 12/14, LEX nr 1422166 i orzeczenia w nich powołane).

Rację ma skarżąca, że powyższy sposób obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia ma zastosowanie do świadczeń przyszłych, natomiast w stosunku do świadczeń zaległych jej obliczenie następuje na podstawie art. 19 § 1 k.p.c. Jeżeli zatem razem ze świadczeniami przyszłymi powtarzającymi się dochodzone są świadczenia powtarzające się za okres wsteczny, to - na podstawie art. 21 k.p.c. - do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia zlicza się wartość obu tych roszczeń (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112). Skarżąca jednak pomija, że zaległymi są świadczenia, które powinny być spełnione w sposób

powtarzający się za okres sprzed wniesienia pozwu (odwołania od decyzji organu rentowego). Co do zasady wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może być wyższa niż wartość przedmiotu sporu na etapie wnoszenia pozwu (odwołania), a próba jej sztucznego podwyższenia tylko w celu przekroczenia progu limitującego dopuszczalność skargi kasacyjnej jest niedopuszczalna (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2010 r., III CSK 118/10, LEX nr 1375406 i powołane w nim orzeczenia). Nie może być zatem uznany za skuteczny zabieg skarżącej doliczenia do wartości przedmiotu sporu stanowiącego różnicę pomiędzy świadczeniami przez nią dochodzonymi a wypłacanymi (ustalonymi w decyzji organu rentowego) za okres jednego roku (4.740,20 zł) kwoty stanowiącej różnicę w wysokości tych świadczeń na dzień wniesienia skargi kasacyjnej (7.505,19 zł).

Uchodzi również uwadze skarżącej, że obowiązek prawidłowego określenia wartości przedmiotu zaskarżenia spoczywa na stronie procesowej, którą obciąża także błędne określenie tej wartości w zaniżonej wysokości skutkujące zakwalifikowaniem skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2001 r., I PZ 75/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 439; z dnia 11 czerwca 2002 r., I PZ 50/02, OSNAPiUS-wkł. 2002 nr 19, poz. 2; z dnia 23 lutego 2004 r., I PZ 125/03, OSNP 2005 nr 1, poz. 8; oraz z dnia 17 października 2011 r., I UZ 32/11, LEX nr 1489223). Uwzględniając to stanowisko, a także brzmienie art. 25 § 1 k.p.c., które jednoznacznie wskazuje na uprawnienie, a nie obowiązek sądu sprawdzenia wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia), nieuzasadnionym jest twierdzenie skarżącej o powinności Sądu drugiej instancji sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia w trybie art. 25 § 1 k.p.c.

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.